

P TEATRUL NAȚIONAL TIMIȘOARA SE PREZINTĂ

Dincolo de o oarecare izolare geografică și, de ce nu, de imagine, Teatrul Național Timișoara își creează deschideri, nu atât de formă, cât de substanță, în ideea unei redefiniri juste a rolului său în cultura românească a începutului de secol XXI.

Faptul că Timișoara reprezintă, nu doar ca locație, ci, mai ales, ca spiritualitate, o turnantă înspre Occident este deja un truism. Misiunea unui Teatru Național într-un spațiu astfel definit este, însă, prea ușor trecută cu vederea. Ne propunem, în rândurile de mai jos, să atragem atenția asupra activității unei „redute” culturale discrete, și de aceea ignorate uneori, dar din ce în ce mai eficiente.

Programele Teatrului Național se subscriu celor două coordonate de bază: prima ar fi *promovarea valorilor dramaturgiei românești clasice și contemporane*, respectiv transformarea Teatrului Național Timișoara într-un pol stabil al civilizației românești în spațiul etnic și cultural mixt al Banatului; *dramaturgia universală ca prim contact cu valorile de referință al altor spații culturale*, dialog mijlocit de artă între diverse culturi și mentalități ar fi un al doilea filon.

Plecând de la asumarea acestor roluri, Teatrul Național consideră că poate face mult mai mult, și că are, prin specificul de care vorbeam în introducere, datoria de a facilita o reală integrare teatrală europeană, evident, în ambele sensuri: se deschide înspre exterior, difuzând teatrul românesc în Europa, pe de-o parte, iar pe de altă parte, promovează textul și actul dramatic contemporan internațional. Concret, este vorba despre programul de colaborare cu Teatrul Pygmalion din Viena, care, până în momentul de față s-a materializat prin participarea teatrului vienez la Festivalul Dramaturgiei Românești în 2002, urmată de două reprezentații ale Teatrului Național Timișoara cu spectacolul *Eu când vreau să fluier, fluier* de Andreea Vălean, în regia Mihaelei Lichiardopol la Teatrul Pygmalion și, în sfârșit, prin realizarea spectacolului *Puterea obișnuinței* de Thomas Bernhard (premieră pe țară), în direcția de scenă a regizorului Ulf Dückelmann și traducerea lui Tino Geirun, de la Teatrul Pygmalion.

Această colaborare româno-austriacă nu este singulară. Cel mai recent pas, de o importanță uriașă, credem, este afilierea Teatrului Național Timișoara la Atelierul de Traduceri de texte dramatice de la Orléans: reprezentând România, Teatrul Național Timișoara va oferi Atelierului texte ale dramaturgilor români, pentru a fi traduse în limbile celorlalte țări partenere – Italia, Irlanda, Grecia, Spania, Portugalia și, bineînțeles, Franța. Desigur, la rândul său, Atelierul va furniza piese de teatru ale autorilor străini, înspre traducere, și, eventual, utilizare. Pentru o mai bună comunicare, coordonatorul Atelierului, domnul Jacques Le Ny, împreună cu doamna Paola Bentz-Fauci, coordonatoarea programului „Face à Face”, a participat la Colocviul Național de Dramaturgie de la Sinaia, iar în luna octombrie a acestui an, Teatrul Național

și Atelierul de traduceri vor organiza o întâlnire a dramaturgilor cu traducătorii, la Timișoara.

În cadrul acestui program, pe o coordonată colaterală, stagiunea 2003–2004 va debuta cu spectacolul **Crima din strada Lourcine** de Eugène Labiche, în regia lui Felix Alexa, fiind urmat de un proiect inclus într-un alt program al Teatrului Național, al cărui titlu este el însuși explicativ – SincretArt – **Diavolul și domnișoara Prym**, dramatizare după romanul omonim al lui Paulo Coelho, în regia Mihaelei Lichiardopol.

În sfârșit, o a treia direcție deschisă de Teatrul Național Timișoara, deocamdată la nivel teoretic, dar, pe viitor, cu o plajă nesfârșită de oportunități, este afilierea la Clubul Teatrelor Naționale din Sud-Estul Europei, a cărui constituire a avut loc la București, în luna mai. Importanța acestei aderări, în contextul unei Europe unite, în care cultura să fie, mai mult ca oricând, spațiu de dialog și, totodată, de afirmare a identității, este mai mult decât evidentă.

Miza pe care și-o asumă Naționalul timișorean este una majoră. Ea este – și așa trebuie să fie – susținută de un program repertorial solid. În stagiunea care tocmai s-a încheiat, ne-am înclinat în fața lui Caragiale, propunând, alături de programul *Mereu contemporanul Caragiale*, materializat prin spectacolul **O făclie de Paște** de Radu Macrinici după proza fantastică a lui Ion Luca Caragiale, în regia lui Ion-Ardeal Ieremia, un repertoriu preponderent românesc: de la Alecsandri – **Chirița**, scenariul și regia Ion-Ardeal Ieremia, la Marin Sorescu – **Iona**, în regia lui Ioan Ieremia și **La Liliaci**, dramatizarea și regia Sabin Popescu, spectacol care a inaugurat *Studioul de Dramaturgie Românească Contemporană*, și, nu în ultimul rând, Teodor Mazilu, cu **Tandrețe și abjecție**, versiunea scenică și regia fiind semnate de Ioan Ieremia. Desigur, dramaturgia universală a fost marcată prin două spectacole, unul inclus în programul *Punți culturale* – și anume sus-amintitul **Puterea obișnuinței** de Thomas Bernhard, iar celălalt aparține programului *Permanența clasicii* – este vorba despre **Căsătoria** de N. V. Gogol, în regia lui Ioan Ieremia. În sfârșit, dar nu în ultimul rând, Teatrul Național își face datoria de a păstra viu spiritul liric, prin înființarea *Studioului de poezie „Mircea Belu”*; ca primă realizare a sa menționăm spectacolul **De-a v-ați ascuns**, spectacol pe versuri de Tudor Arghezi, în regia Mihaelei Murgu.

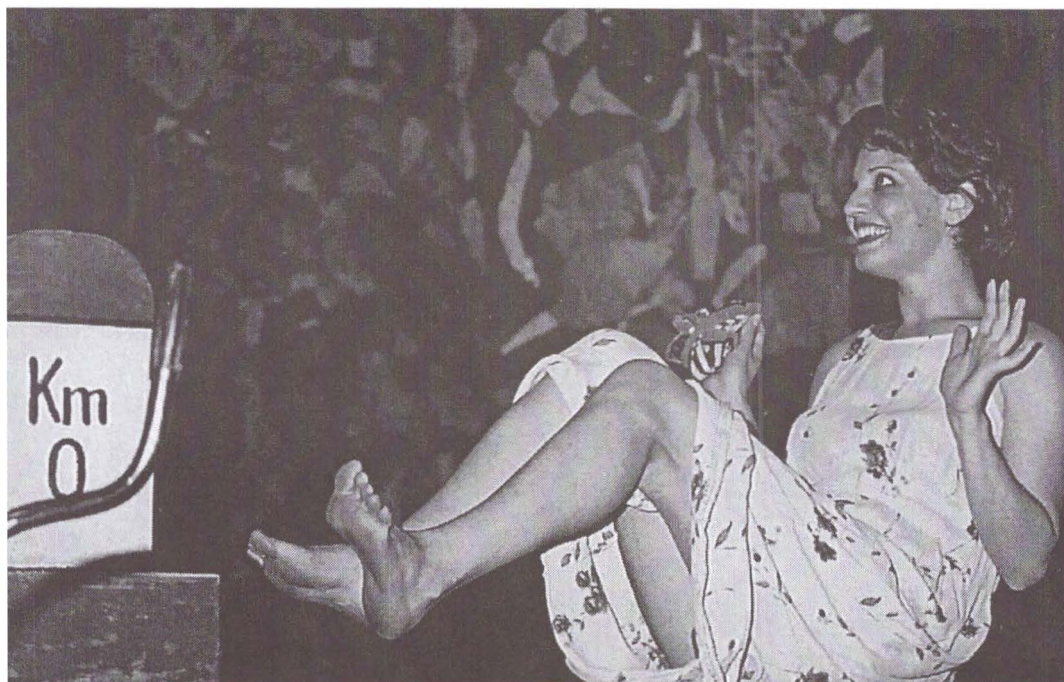
În replică, fără a neglija textul de teatru românesc, mai cu seamă că 2004 este anul celei de-a XI-a ediții a Festivalului Dramaturgiei Românești, stagiunea următoare va insista, ca o consecință firească a direcțiilor pe care Naționalul timișorean le-a deschis, asupra dramaturgiei europene, clasice și contemporane.

Sperăm ca această „oglină” a stagiunii care tocmai s-a încheiat să faciliteze celor interesați percepția modului în care o instituție de cultură cum este Teatrul Național Timișoara înțelege să acționeze, responsabil, în direcția unei reale integrări, fiind conștientă de toate valențele acesteia – de tezurizare, valorificare, difuzare a culturii românești și, în egală măsură, a celei europene, fără a face nici un fel de rabat calitativ al ofertei de spectacol. Și, poate, astfel, vom atrage mai multe priviri asupra Naționalului, văduvit oarecum de interesul mass–mediilor locale și naționale, în pofida unei creșteri mai mult decât semnificative a atenției pe care, în ultimii ani, publicul timișorean i-o acordă.

Scene din *Căsătoria* de Gogol. Interprează Traian BUZOIANU și Roberta POPA (sus), Benone VIZITEU și Cristian SZEKERES (jos).

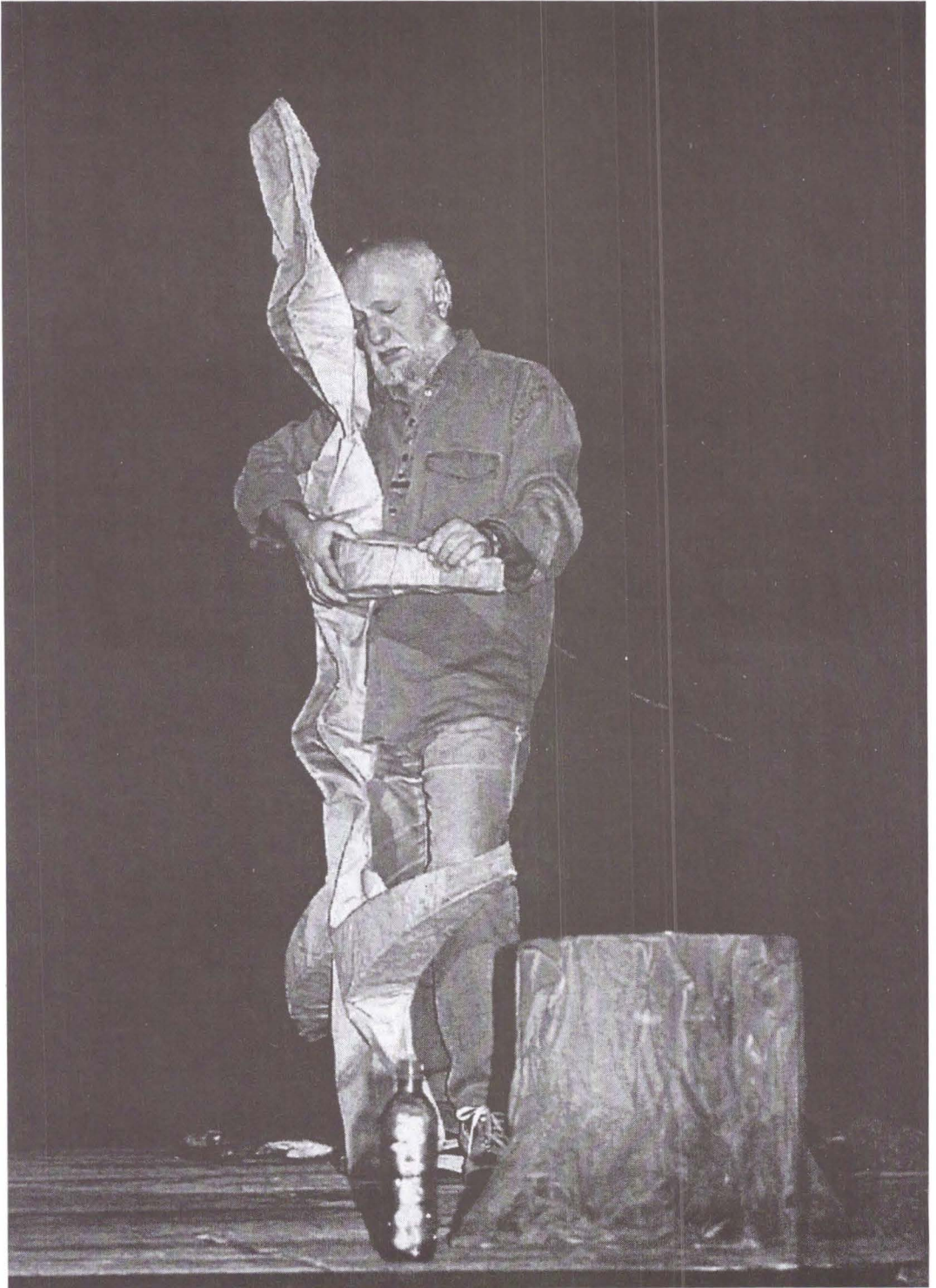
Claudia EREMIA în *Tandrețe și abjecție* de Theodor Mazilu.

Cristian SZEKERES, Romeo IOAN și Valentin IVANCIUC în
Chirița de Ioan-Ardeal Ieremia după Alecsandri.

Unna IVONA TITZ in *O făclie de Paște* de Radu Macrinici după Caragiale.

Ioan IEREMIA în *Iona* de Marin Sorescu.

Foto © OFENSIV Press

Daniel PETRESCU și Damian OANCEA în *La liliaci* de Sabin Popescu după Marin Sorescu.